

Kommunstyrelsen

Handläggare
Henrik Johnsson, 0456-81 61 18
henrik.johnsson@solvesborg.se

Mottagare
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.krim@regeringskansliet.se

Diarienummer Ju2020/09

Remissvar: Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2022:67)

Remissyttrande

Sölvesborgs kommun lämnar enligt uppdrag remissvar avseende betänkande om Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2022:67). I yttrandet lämnas synpunkter att beakta i utrednings fortsatta arbete.

Svar lämnas för Sölvesborgs kommun av kommunstyrelsen.

Bedömning

Utgångspunkter och ställningstagande

- Barns och ungas involvering i gängkriminalitet

Enheten TSF instämmer i utredningens förslag om behovet av förebyggande arbete riktat mot barn och unga i risk.

- Våld i barns och ungas nära relationer

Enheten TSF stödjer förslagen om att stärka det våldsförebyggande arbetet i barns och ungas nära relationer och anser att skolan och socialtjänsten bör få utökade verktyg och stöd för att tidigt identifiera våldsproblematik.

Diskussion, analys och förslag till åtgärder

För att möta utmaningarna i ovan nämna utgångspunkter vill enheten TSF tillföra följande. Dessa perspektiv är naturligtvis starkt sammankopplade.

Enheten TSF förtydligar och fördjupar resonemangen genom följande;

1. Utmaningar med sekretess och informationsutbyte
2. Polisiär resursfördelning
3. Samsyn kring definitionen av våld
4. Stärkt tjänstemannaskydd

5. Skärpta bakgrundskontroller och kvalitetssäkring

1. Utmaningar med sekretess och informationsutbyte

Bristen av rutiner för informationsutbyte och sekretessbelagda uppgifter är ett återkommande hinder för effektiv samverkan och samarbete.

Myndigheter och kommunala verksamheter såsom skola, socialtjänst samt de tjänstepersoner/verksamheter som tillkommit till följd av lag 2023:196 behöver alla ta del av- och samverka kring de uppgifter som krävs.

På grund av ovan hinder saknas ofta en helhetsbild vilket försvårar tidiga och samordnade insatser. Ett konkret exempel är när ungdomar från andra kommuner placeras i Sölvesborg efter beslut enligt socialtjänstlagen. I dessa situationer saknas arbetssätt för hur man på ett rutinmässigt sätt överlämnar relevant information till berörda aktörer. Enheten TSF ser ett tydligt behov av bättre anpassade nationella rutiner för informationsutbyte.

En annan utmaning som kvarstår, trots föreslagen lagstiftning och förhoppningsvis nya rutiner, är den omställning som krävs för att skapa en ny kultur kring samverkan och samarbete. Denna utmaning kommer kräva förtydligande kring vad som bör-, får- eller skall delas. Detta för att nå ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter i det gemensamma förebyggande arbetet.

2. Polisiär resursfördelning

Primärt anser enheten TSF att landsbygds- och småstadsperspektivet behöver belysas i större utsträckning i de kriminalpolitiska diskussionerna. Generellt ligger stort fokus på storstadsfenomen och de utmaningar som uppstår kring dessa.

Förmågan att bedriva ett effektivt polisiärt brottsförebyggande och repressivt arbete är ofta lägre i landsbygdskommuner, främst på grund av resursbrist och avsaknad av kontinuerlig legitim närvaro. Detta påverkar primärt förmågan att tidigt identifiera unga i risk, vilket är avgörande för att förhindra rekrytering till kriminella miljöer.

Bristande tillgänglighet och närvaro minskar även förtroendekapitalet för myndigheters förmåga. Detta riskerar minskad medborgardialog, lägre anmälningsbenägenhet, sämre kännedom om lokalsamhällets problembilder, vilket alla i sin tur ger försämrade beslutsunderlag. Vi bedömer att samtliga faktorer kan påverka resursfördelningen negativt - ”det finns ingen statistik för oanmälda brott”.

3. Samsyn kring definitionen av våld

Enheten TSF bedömer att det behövs ett perspektivskifte kopplat till frågeställningen våld i ungas relationer. Det förebyggande arbetet bör utgå ifrån förekomsten av våld i alla former, inte enbart i en relationskontext. Det är belagt att barn som bevittnar eller utsätts för våld har en större benägenhet att utsätta någon annan för våld.

Det är omöjligt att angripa frågan våld i ungas relationer utan att sätta den i en större samhällskontext. För att arbeta förebyggande med våld i alla former, behöver hela samhället utgå från vad definitionen av våld är.

För att beskriva bredden och utmaningen med våld i nära relation, sträcker problembilden sig ifrån bland annat vårdnadshavarens förutsättningar, det lilla barnets uppväxtvillkor/miljö till populärkultur, media och skillnader i vad som är kulturellt och/eller socialt accepterat, samt en likvärdig syn på de normer som skapar skydds- eller riskfaktorer i det framtida livet.

I ett kommunalt perspektiv är det första steget för att arbeta förebyggande mot våld är att det skapas en samsyn på samtliga arenor där barn och unga vistas. Denna samsyn ska ha sin grund i lagstiftning, tillgänglig evidens och rådande kunskapsläge samt inkludera hedersrelaterat våld och förtryck.

Regioner (vård), skola, socialtjänst, vårdnadshavare och samhället i stort har en central roll i att gemensamt skapa normer genom uppfostran, stöd och utbildning. Det är återigen avgörande att dessa aktörer kan samverka och samarbeta och gör så utifrån samma definition av vad våld är. Detta för att kunna bedöma risk och initiera stöd utifrån samma perspektiv i samverkan.

4. Stärkt tjänstemannaskydd

För att säkerställa rättssäkerhet, trygghet och bevara allmänhetens förtroende för den offentliga sektorn är det också nödvändigt att stärka tjänstemannaskyddet. Kommuner och myndigheter står inför stora utmaningar i sitt arbete, där hot och otillåten påverkan riskerar att underminera beslutsfattande och myndighetsutövning.

Sådana angrepp utgör inte bara en personlig risk för tjänstemännen utan innebär även ett systemhot mot samhället i stort. Ett förstärkt tjänstemannaskydd behövs för att säkerställa att dessa viktiga samhällsfunktioner kan verka oberoende och för att skydda rättskedjans funktion och integritet.

Ett förstärkt tjänstemannaskydd kommer vara avgörande för att tjänstemän ska kunna utföra sina arbetsuppgifter opartiskt och med trygghet. Genom att motverka otillåten påverkan och systemhotande

verksamhet stärks både tjänstemännens arbetsmiljö, den övergripande rättssäkerheten och stabiliteten i samhället.

Starka skyddsåtgärder för dessa yrkesroller kommer bidra att säkra allmänhetens förtroende för myndigheter, vilket är avgörande för ett fungerande och tryggt samhälle.

5. Skärpta bakgrundskontroller och kvalitetssäkring

För att säkerställa kvalitet, förtroendekapital, trygghet och säkerhet i samtliga offentliga uppdrag anser enheten TSF att tydliga riktlinjer och rutiner bör upprättas med avsikt att skydda offentlig förvaltning från oseriösa aktörer (offentliga som privata), medarbetare samt att tillsynsmyndigheter rutinmässigt arbetar med och följer upp dessa.

Tre perspektiv bör adresseras; organisation, verksamhet och individ.

- Med organisation avses otillåten påverkan, systemhotande verksamhet och välfärdsbrottslighet.
- Med verksamhet avses oseriösa aktörer, som utför uppdrag åt det offentliga till exempel HVB, assistansbolag eller vårdverksamheter.
- Gällande individ avses det som säkerställer individens skydd för utsatthet gentemot potentiellt kriminella eller oseriösa personer. Exempelvis sexualförbrytare, stölder och läkemedelsstölder inom vård och omsorg eller rekrytering till kriminella nätverk inom ungdomsvård.

För att minimera risker i samtliga perspektiv bör utökade registerutdrag och underrättelser från relevanta myndigheter inhämtas.

Detta med avsikt att minska riskerna för otillåten påverkan, systemhotande verksamhet, välfärdsbrottslighet samt andra kriminella handlingar.

Henrik Johnsson
Säkerhetschef